Педагогічні науки

УДК 378.018.43

Харченко І.І.
д. пед. наук, доцент,
професор кафедри державно-правових
дисциплін та українознавства,
Сумський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Сьогодні в Україні набуває все більшого поширення використання інформаційного простору, сучасних освітніх технологій дистанційного та електронного навчання. Тому виникає проблема у представленні навчального контенту, який буде враховувати загальносвітові тенденції, що спрямовані на гнучкість та доступність освіти.

Через епідемію коронавірусної інфекції (COVID-19) у реальних умовах відбулась перевірка на міцність освітньої системи всіх країн, зокрема й України. Дистанційне навчання, яке стало відповіддю на карантинні обмеження, сприяло перевірці ефективності усталених освітніх практик, поширених технічних та програмних засобів, освітніх е-платформ, педагогічних технологій та методик навчання. Викладання навчальних дисциплін у вищій школі безперечно має ставити за мету підготовку фахівця, знання й уміння якого повністю відповідають умовам сучасного інформаційного суспільства. Виникає потреба навчити студента самостійно вирішувати типові й нетипові завдання, вести пошук інформації, постійно опановувати нові знання. Для реалізації цього необхідні нові підходи щодо організації навчальної діяльності та створення необхідних умов.

Дистанційне навчання – це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та студентів на різних етапах навчання і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі. Це ідеальне рішення для тих, хто надає перевагу сучасним інформаційним технологіям в освіті та цінує свій час.

Дистанційне навчання дає студентам можливість цілодобового доступу до навчальних матеріалів, постійну підтримку й консультації викладачів та методистів, відеолекції в режимі online, віртуальні тренажери та інші технологічні рішення для забезпечення ефективного процесу навчання.

Наразі дистанційна форма навчання демонструє свої переваги перед іншими формами навчання завдяки своїй значно вищій інформативності, доступності та економічній ефективності. Вона також потребує менше часу та енергії для засвоєння знань, є значно мобільнішою та комфортнішою, ніж інші форми навчання. Саме цими та іншими причинами зумовлюється експансія дистанційної форми навчання в усьому світі, а групове навчання в аудиторіях та читальних залах поступово втрачає свої позиції. До переваг дистанційної освіти можна віднести наступне: можливість індивідуалізації навчання, вибір бажаного темпу та швидкості навчання, висока якість контролю знань за допомогою модульної системи навчання, ефективне тестування. Треба зазначити, що дистанційна освіта не є просто електронним варіантом заочного навчання, адже вона потребує підготовки спеціальних учбових курсів.

Метою впровадження дистанційного навчання у ЗВО є: підтримка традиційного навчального процесу, коли за допомогою системи дистанційного навчання проводяться дистанційні курси; підвищення якості освіти; підготовка конкурентоспроможного фахівця здатного конкурувати на ринку праці; залучення здобувачів освіти, які не в змозі відвідувати очні заняття; залучення великої кількості слухачів; створення єдиного інформаційного простору ЗВО [1, с. 87].

У Сумському національному аграрному університеті широко використовуються технології дистанційного навчання. Такий підхід у навчанні передбачає як очну форму навчання, так і дистанційну на різноманітних платформах. Здебільшого для якісного забезпечення освітнього процесу в університеті використовується платформа Moodle, яка здійснює безпосередній супровід освітнього процесу. Також популярною в університеті є платформа (системи) дистанційного навчання Zoom. Система Moodle призначена для

онлайн-навчання студентів у мережі Інтернет. Система надає здобувачам освіти безліч можливостей. Серед них: доступ до навчальних матеріалів (тексти лекцій, завдання для практичних та самостійних робіт студентів; допоміжні матеріали (підручники, навчально-методичні посібники, словники, довідники тощо) та засобів для тестування та спілкування; засоби, які використовуються для групової роботи здобувачів освіти (форуми, чати, вебінари, семінари та ін.); перегляд результатів проходження навчального курсу здобувачем освіти; перегляд результатів проходження тесту з потрібної навчальної дисципліни; спілкування з педагогом у чатах, форумах, особистих повідомленнях; завантаження файлів з виконаними завданнями; використання календаря подій тощо. Для професорсько-викладацького складу робота на даній платформі забезпечує можливості розробки авторських дистанційних курсів; розміщення навчальних матеріалів (тексти лекцій, завдання для практичних та самостійних робіт студентів; допоміжні матеріали (підручники, навчально-методичні посібники, словники, довідники тощо), а також презентаційні матеріали до дисциплін у різних форматах та через додаткові плагіни; додавання різноманітних елементів курсу; використання різних типів тестів та їх автоматичного формування; автоматизації процесу перевірки знань щодо проходження студентами навчального курсу та звітів щодо проходження студентами тестів; додавання різноманітних плагінів (модулі, які підключаються до програми і дають їй додаткові можливості) до навчальних курсів для використання різноманітних програмних засобів дистанційного навчання [3]. Moodle – безкоштовна та відкрита система управління навчанням, яка забезпечує комунікацію між педагогами та студентами, що реалізується у формі Інтернет-конференцій, дискусій, форумів тощо. Ця система підходить також і для організації традиційних дистанційних курсів, а також підтримки очного навчання. Система Moodle має захищений доступ. До недоліків системи можемо віднести те, що вона досить погано адаптується на смартфонах, немає можливості проводити онлайн-зустрічі, має складний інтерфейс, який потребує певних навичок. Zoom – це сервіс для організації онлайн-зустрічей та

відеозв'язку. Популярність цього сервісу зросла з початком карантину через пандемію COVID-19. До можливостей сервісу Zoom можна віднести такі, як: організація спільних чатів для листування та обміну матеріалами; проведення онлайн-конференцій з відеозв'язком високої якості та запрошувати до 100 учасників у безкоштовній версії (у платній версії збільшується кількість учасників та спікерів); запису своїх звернень та спільні розмови; під час проведення семінарів та конференцій можна презентувати матеріали на робочому столі комп'ютера, планшета чи смартфона; планування конференцій та запрошення учасників заздалегідь. До недоліків сервісу Zoom можна віднести те, що немає можливості проводити тестування, оцінювання та обмін матеріалами; відсутній електронний журнал.

Незважаючи на значні переваги дистанційного навчання, інформаційно-комунікаційні технології не замінять живого спілкування здобувачів освіти з педагогом, але кожна проблема породжує нові можливості: для здобувачів освіти – навчитися вчитися самостійно, для педагогів – навчитися використовувати цифрові технології в навчанні. Розвиток дистанційного навчання в системі української освіти буде продовжуватися і вдосконалюватися з розвитком інтернет-технологій і вдосконалення методів дистанційного навчання.

Список літератури

1. Вишнівський В.В., Гніденко М.П., Гайдур Г.І., Ільїн О.О. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів. Київ: ДУТ, 2014. 140 с.

2. Ляшенко І.В. Перспективи розвитку дистанційного навчання у вищій школі. Народна освіта. 2015. Вип. 1 (25). URL: http://narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2682.

3. Осадча К.П. Організаційні проблеми впровадження системи управління курсами у процес професійної підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій. URL: http://2013.moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=24&lang=uk.